

Judikatūras krājums

Lieta C-389/21 P

Eiropas Centrālā banka (ECB)
pret
Crédit lyonnais

Tiesas (pirmā palāta) 2023. gada 4. maija spriedums

Apelācija – Ekonomikas un monetārā politika – Kredītiestāžu prudenciālā uzraudzība – Regula (ES) Nr. 575/2013 – Sviras rādītāja aprēķināšana – Riska darījumu vērtības mērs – 429. panta 14. punkts – Noteiktiem nosacījumiem atbilstošu riska darījumu izslēgšana – Atļaujas daļējs atteikums – Eiropas Centrālās bankas (ECB) rīcības brīvība – Atcelšanas prasība – Acīmredzama kļūda vērtējumā – Pārbaude tiesā

1. *Ekonomikas un monetārā politika – Ekonomikas politika – Savienības finanšu nozares uzraudzība – Prudenciālās prasības attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām – Likviditātes prasības – Sviras rādītājs – Aprēķins – Iespēja izslēgt noteiktus riska darījumus ar publiskā sektora struktūrām – Eiropas Centrālās bankas lēmums par atteikumu piemērot atkāpi – Pārbaude tiesā – Apmērs – Robežas (Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 575/2013 429. panta 14. punkts)*

(skat. 55., 56., 65.–75. un 89. punktu)

2. *Ekonomikas un monetārā politika – Ekonomikas politika – Savienības finanšu nozares uzraudzība – Prudenciālās prasības attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām – Likviditātes prasības – Sviras rādītājs – Aprēķins – Iespēja izslēgt noteiktus riska darījumus ar publiskā sektora struktūrām – Kompetento iestāžu novērtējuma brīvība – Eiropas Centrālās bankas lēmums par daļēju atteikumu piemērot atkāpi – Pienākums rūpīgi un objektīvi pārbaudīt visus atbilstošos konkrētā gadījuma apstākļus (Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 575/2013 429. panta 14. punkts)*

(skat. 57., 92.–94., 100., 101., 106. un 121.–123. punktu)

3. *Apelācija – Par pamatotu atzīta apelācijas sūdzība – Strīda atrisināšana pēc būtības Tiesā – Apjoms – Atcelšanas pamata iepriekšējs noraidījums atceļošā spriedumā – Minētā noraidījuma pamatojuma neapstrīdēšana pretapelācijas sūdzībā – Sekas – Jaunas pārbaudes izslēgšana (Tiesas Reglamenta 176. pants un 178. panta 1. punkts)*

(skat. 79. punktu)

Rezumējums

Tiesa apstiprina ECB atteikumu *Crédit lyonnais* sviras rādītāja aprēķina nolūkā izslēgt 34 % no tās riska darījumiem ar *Caisse des dépôts et consignations*

Tā atceļ Vispārējās tiesas pretējo spriedumu, ar ko ir pārsniegtas pārbaudes tiesā robežas, jo ECB vērtējumu tā ir aizstājusi ar savu ārkārtas pārdošanas riska, kuram bija pakļauta *Crédit lyonnais*, vērtējumu

Crédit lyonnais ir akciju sabiedrība, kas dibināta saskaņā ar Francijas tiesību aktiem un ir licencēta kā kredītiestāde. Šī kredītiestāde ir *Crédit agricole SA* meitasuzņēmums, un kā tāds tas ir pakļauts Eiropas Centrālās bankas (ECB) tiešai prudenciālajai uzraudzībai.

2015. gada 5. maijā *Crédit agricole* savā un *Crédit agricole* grupas vienību, t.sk. *Crédit lyonnais*, vārdā lūdza ECB atļauju¹ sviras rādītāja aprēķina nolūkā izslēgt riska darījumus ar *Caisse des dépôts et consignations* (CDC) – Francijas valsts iestādi –, kas izriet no noguldījumiem vairākās krājgrāmatiņās, kuri saskaņā ar piemērojamo Francijas tiesisko regulējumu obligāti ir jāpārskaita CDC (turpmāk tekstā – “regulētie uzkrājumi”).

2016. gada 24. augusta lēmums, ar ko ECB atteicās piešķirt *Crédit agricole* tās lūgto atļauju, tika atcelts ar Vispārējās tiesas spriedumu². Pēc šī sprieduma *Crédit agricole* atkārtoti lūdza ECB atļauju izslēgt riska darījumus ar CDC. Ar 2019. gada 3. maija lēmumu³ ECB atļāva *Crédit agricole* un *Crédit agricole* grupas vienībām, izņemot *Crédit lyonnais*, no sviras rādītāja aprēķina izslēgt visus to riska darījumus ar CDC. Savukārt *Crédit lyonnais* tika atļauts izslēgt tikai 66 % no riska darījumiem. Uzskatīdama, ka tai šajā gadījumā ir rīcības brīvība, ECB apstrīdētajā lēmumā piemēroja metodoloģiju, ņemot vērā trīs elementus, proti, Francijas centrālās valdības kredītpēju, ārkārtas pārdošanas risku un riska darījumu ar CDC koncentrāciju.

Crédit lyonnais prasību atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl ar to ir atteikts atļaut tai no riska sviras rādītāja aprēķina izslēgt visus tās riska darījumus ar CDC, Vispārējā tiesa apmierināja⁴. Konkrēti Vispārējā tiesa konstatēja, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums, kas attiecas uz ārkārtas pārdošanas riska līmeni, ir “prettiesisks”. Līdz ar to tā uzskatīja, ka abi pārējie ECB piemērotās metodoloģijas elementi nevarēja likt ECB apstrīdētajā lēmumā atteikties ļaut *Crédit lyonnais* izslēgt visus šīs iestādes riska darījumus ar CDC.

Izskatot ECB apelācijas sūdzību, Tiesa atceļ pārsūdzēto spriedumu un, taisot galīgo spriedumu lietā, noraida *Crédit lyonnais* prasību. Spriedumā Tiesa sniedz skaidrojumus par Savienības tiesas veiktās pārbaudes standartu, vērtējot ECB pieņemto administratīvo lēmumu likumību, ja tai ir plaša rīcības brīvība.

¹ Paredzēts 429. panta 14. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV 2013, L 176, 1. lpp.), kas grozīta ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2015/62 (2014. gada 10. oktobris) (OV 2015, L 11, 37. lpp.).

² Spriedums, 2018. gada 13. jūlijs, *Crédit agricole/ECB* (T-758/16, EU:T:2018:472).

³ Lēmums ECB SSM-2019-FRCAG-39 (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

⁴ Spriedums, 2021. gada 14. aprīlis, *Crédit lyonnais/ECB* (T-504/19, EU:T:2021:185, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”).

Tiesas vērtējums

Tiesa atgādina – ciktāl ECB ir plaša rīcības brīvība, izvēloties piešķirt vai nepiešķirt atļauju no sviras rādītāja aprēķina izslēgt riska darījumus, kas atbilst dažiem nosacījumiem, pārbaude tiesā, kas Savienības tiesai ir jāveic attiecībā uz ECB lēmuma motīvu pamatotību, nedrīkst tai likt aizstāt ECB vērtējumu ar savu vērtējumu. Šīs pārbaudes mērķis ir pārliecināties, ka šis lēmums nav balstīts uz saturiski nepareiziem faktiem un ka tajā nav pieļauta neviena acīmredzama kļūda vērtējumā vai pilnvaru nepareiza izmantošana. Šajā ziņā Savienības tiesai ir jāpārbauda ne vien iesniegto pierādījumu saturiskā pareizība, uzticamība un konsekvence, bet arī tas, vai šie pierādījumi veido visu atbilstošo datu kopumu, kas ir jāņem vērā, lai izvērtētu sarežģītu situāciju, un vai tie ir tādi, ar kuriem var pamatot no tiem izdarītos secinājumus. Ja iestādei ir plaša rīcības brīvība, būtiska nozīme ir procesuālo garantiju ievērošanai, tostarp tās pienākumam rūpīgi un objektīvi pārbaudīt visus atbilstošos attiecīgās situācijas elementus.

Tiesa norāda, ka, veicot pati savu regulēto uzkrājumu īpašību un to kumulētās iedarbības vērtējumu, Vispārējā tiesa ir uzskatījusi, ka ārkārtas pārdošanas riska līmenis nav pietiekami augsts, lai pamatotu ECB atteikumu izslēgt no sviras rādītāja aprēķina visus *Crédit lyonnais* riska darījumus ar CDC.

Tādējādi, pirmkārt, Vispārējā tiesa nav apšaubījusi ECB konstatējumus par regulēto uzkrājumu īpašībām, kas tai lika secināt, ka šīs īpašības neļauj pilnībā izslēgt jebkādu risku, kas varētu likt *Crédit lyonnais* veikt ārkārtas pārdošanu. Tas it īpaši attiecas uz ECB konstatējumiem par regulēto uzkrājumu lielo likviditāti, ja nav tiesību normas, kas ierobežo to izņemšanu, kā arī uz *Crédit lyonnais* pienākumu veikt atmaksu noguldītājiem pat *Crédit lyonnais* pašas pozīciju un CDC pozīciju 10 dienu korekcijas laikposmā. Tādējādi ar Vispārējās tiesas argumentāciju nav apšaubīta apstrīdētajā lēmumā vērā ņemto elementu faktiskā pareizība, uzticamība vai saskaņotība un nav pierādīts, ka šie elementi neveido atbilstošo datu kopumu, kas ir jāņem vērā ECB.

Otrkārt, Vispārējās tiesas secinājums, ka ECB vērā ņemtie dati nevarēja pamatot secinājumus, kas no tiem ir izdarīti apstrīdētajā lēmumā, izriet no tās vērtējuma par ārkārtas pārdošanas riska līmeni. Ar šo vērtējumu, kas ir balstīts uz tiem pašiem elementiem, kurus ir ņēmusi vērā ECB, ir izdarīta atkāpe no šīs iestādes veiktā vērtējuma, nepierādot ECB vērtējuma acīmredzami kļūdaino raksturu.

Šādi sprieždama, Vispārējā tiesa ir nevis veikusi acīmredzamas kļūdas vērtējumā pārbaudi, kas tai bija jāveic, bet ECB vērtējumu ir aizstājusi ar savu vērtējumu gadījumā, kurā šai iestādei tomēr ir plaša rīcības brīvība.

Turklāt, runājot par vērtējumu, kuru Vispārējā tiesa ir veikusi attiecībā uz ECB pamatojumu, kas attiecas uz neseno banku krīžu pieredzi, Vispārējā tiesa nav pierādījusi, kādā veidā apsvērumi, saskaņā ar kuriem regulēto uzkrājumu noguldījumi atšķirībā no beztermiņa noguldījumiem nevar tikt ieguldīti riskantos vai nelikvidos aktīvos, var pierādīt vērtējuma, ko ECB ir veikusi attiecībā uz masīvas līdzekļu izņemšanas riska scenāriju, acīmredzami kļūdaino raksturu, kas bija jāņem vērā, lai analizētu ārkārtas pārdošanas risku, kuram bija pakļauta *Crédit lyonnais*. Tas pats attiecas uz apsvērumiem, kas ir pamatoti ar atšķirību starp Francijas Republikas divkāršo garantiju, kas tiek piemērota regulēto uzkrājumu krājgrāmatiņām, un garantijas mehānismu, kurš izriet no Direktīvas 2014/49⁵.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/49/ES (2014. gada 16. aprīlis) par noguldījumu garantiju sistēmām (OV 2014, L 173, 149. lpp.).

Tiesa no tā secina, ka Vispārējā tiesa ir atcēlusi apstrīdēto lēmumu, aizstājot ECB vērtējumu ar savu ārkārtas pārdošanas riska, kam bija pakļauta *Crédit lyonnais*, vērtējumu, nenoteikdama, kādā veidā ECB vērtējumā, kas šajā ziņā ir ietverts šajā lēmumā, ir pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā. Tādējādi tā ir pārsniegusi pārbaudes tiesā robežas. Tāpat arī tā ir nepamatoti uzskatījusi, ka ECB nav izpildījusi savu pienākumu rūpīgi un objektīvi pārbaudīt visus atbilstošos attiecīgās situācijas elementus.

Pēc pārsūdzētā sprieduma daļējas atcelšanas Tiesa taisa galīgo spriedumu par pirmajā instancē celto prasību. Analizējama argumentus, ko *Crédit lyonnais* ir izvirzījusi pirmajā instancē, Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā ierobežoto pārbaudi tiesā, kas tai ir jāveic, ņemot vērā plašo rīcības brīvību, kāda šajā gadījumā ir ECB, *Crédit lyonnais* nav izdevies pierādīt, ka šīs iestādes vērtējumi, kuri ir ietverti apstrīdētajā lēmumā un kuri attiecas uz ārkārtas pārdošanas risku un Francijas centrālās valdības kredīspēju, būtu acīmredzami kļūdaini. Tādējādi tā apstiprina lēmumu atteikties izslēgt no *Crédit lyonnais* sviras rādītāja aprēķina 34 % no tās riska darījumiem ar *CDC*.